

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
28 decembrie st. v.
9 ianuarie st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea în
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 52.

ANUL XXII.
1886.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Moș Crăciun.

Moș Crăciun cu plete albe și cu barba de zăpadă,
»A sosit să ne aducă fel de fel de jucării,
»Eu — am fost cu minte, dragă, mie-o să-mi aduc' o ladă
»Plină cu păpuși frumoșe și cu mere aurii.«

»Eu — am învățat la școală, m'am purtat destul de bine.
»Profesorul și părinții au fost mulțumiți cu mine;
»Moș Crăciun o să-mi aducă haine, cărți . . . și alt-ceva,
»Doue zile mai sunt încă! . . . Ah! de-abia pot aștepta.«

Astfel ghemuții la sobă, într'o sêră frigidă,
Fratele și suriora unul altuia șoptesc.
Mama, tata îi ascultă ș-o simțire durerôsă
Cuprîndînd al: lor inimi, lacrimile șerpuesc.

»Nu putem!« — etă cuvîntul, care fără să-l rostescă,
Il șoptesc din ochi părinții, êr copiii își tot spun;
La căldura dela sobă, ei încep să ațipescă
Și, urmînd în vis speranța, unul strigă: »Moș Crăciun!«

O! dorinți nevinovate! Cine ore, în pruncie,
N'a simțit într'al lui suflet asta așteptare vie?!
Care, dintre noi, odată, când am fost încă copii,
N'așteptam Crăciunul, veseli, să ne-aducă jucării?!

A sosit în fine ora! — Ce tăcere fericită!
Câte zimbete și șopte! — Ah! cum peptul le palpită!
Etă! . . . sună clopotelul! — Moș Crăciun, cel așteptat,
A adus un pom cu daruri și cu pome încărcat.

Tata, mama i privește, și pîtruși de bucurie,
Doue lacrimi fericite p'alor gene strălucesc.
Êr, când totul se sfîrșise, cătră scumpa sa soție
Dînsul țice, cu durere: »Dîmne, când o să plătesc? . . .«
Urtați, decembrie 1886.

Carol Scrob.

Trandafirul.

— Novelă. —

Într'o mahala, din câte are capitala noastră, slută
și soiôsă, pictorul locuia o cameră mobilată, destul
de nemobilată ca să ș-o pôtă umplé cu uneltele
meseriei sale, și cu unelte cu tot, destul de săracă
ca să pôtă purtă titlul de domiciliul zugravului.
Zugravul eră un muritor cum nu întelneșci
decăt prin orașele mari ale Europei: o ființă fôrte

omenescă, fôrte veselă, fôrte săracă, și lucru cu totul
rar, fôrte nobilă. Eră moldoven. Tatăl seu avea avere
mare și un nume și mai mare. Se însurase a doua
oră, pe când zugravul se află la Paris, și printr'o in-
consecuență pe care numai în fire o găsești une-ori,
acest om atăta de bun și de milos, simți că se nașce
între dînsul măsa sa vitregă o dușmănie fără margini,
care își avea pôte izvorul tocmai în iubirea ce el
avuse pentru mama lui cea bună.

În sfîrșit, pentru un cuvînt seu altul Petre Nă-
turel Bogdan făcî atâte comedii mamei sale de-a
doua, încât, desperat de certuri și de reul traiu ce
făcea tatălui seu, se hotărî să nu mai cêră un singur
ban de acasă și să trăescă din pictură, pentru care
avea un mare talent și o fire fôrte potrivită.

Vinise la București și se apucase de lucru. Co-
mande avea tocmai atâte, cât să môră de fîme cu
vinitul lor. Numele ce purtă îl impedecă de-a se
face zugrav de firme seu de biserici, precum și de a
lucra pentru cel dintîiu băcan, care ar fi vinit să-i
facă portretul pentru 10 galbeni. Situația lui eră fôrte
încurcată. Cunoșcea mai totă lumea bună din capitală,
și din cauza sărăciei, eră silit să se ducă la fôrte puțini.

În sêra aceea inse, eră grozav de nedumerit:
Să se ducă? să nu se ducă? Incepea să îmbêtrînescă.
Simțea că entuziasmul tineretii remasese în urmă.
Dorul valsului nu-l mai stăpînia de loc. Ar fi putut
să trăescă o mie de ani de-acole 'ncolo, fără să mai
cugete la zădărniciile câte se strecoră în juneța fie-
cărui om și căroră ne-am deprins a le da o impor-
tanță atît de mare. Am făcut nebulii, am rîs, am
iubit, alții am și plîns, fiind că aceste sînt ale vîrstei
de 21 de ani. Dar când nu mai ai 21 și ai 31? . . .
atunci vin alte aspirațiuni și alte nevoi. Simți că
iubirea nu este singurul, ci cel mai de căpîtenie fapt
în viața omului. Egoismul se aședă în scaunul ac-
tivității fiecărui, — natura de artist, la cel artist,
biruește totul, frumosul începe a fi singurul scop, și
după dînsul sbôră tot eul omului.

Și totuș! . . . E ceva se vede, care, în vîrsta
închipuirilor, pîronește esistența omului într'un singur
punct: în inimă. Trăești din emoțiuni, din așteptare,
din suferință; te hrănești cu lacrimi, cu o vorbă
dulce, cu o rază de sîre, și simți că în acest trup,
de carne și ôse, e o schintie de neprețuită bunătate,
pe care a aprins'o iubirea.

Dar ea trece. . . Uite așa e: trece.

Și totuș . . . tot mai rămîne ceva. . .

Astfel cugetă Petre, când își scotea fracul din-
tr'un hîmbar de nuc, care purtă pomposul nume de
grarderobe.

Tot mai rămâne ceva. . .

Vezi că, în seara aceea, primise o mică scrisoare tipărită, care-l poftia la un bal. Adresa era scrisă de mână de femeie, o scriitură fină și delicată care purta într'ensă un fel de chemare prietinescă: »Vino.« Dl și dna Norean dau primul lor bal, și la dna Norean totă lumea mergea cu tragere de inimă și cu respect.

— Nina trebuie să fi îmbătrânit ca și mine. . . Eu eram de 22 de ani, ea era de 18. Ba nu, eu eram de 23 și ea de 18. Vremea n'are nici o treabă decât să ne scotă peri albi. . . Ce repede trec 8 ani.

Așa vorbea încet Petru Năsturel Bogdan. El își înegriă tocurele cismelor sale de paradă, cari singure mai remasera din eleganța de altă-dată a tinerului parisian, și pe când se munciă să le scotă cuvinitul lustru, intră un prietin al seu, veselul și bogatul Théophile Contean, care, ca și densusul, mergea la balul dōmnei Norean.

— Bună seara, Petre. Tot încă nu ești gata? . . . Am întârziat: sunt 11 cēsuri.

— Să-ți spui drept; abia acum m'am hotărit să merg. E o poveste întregă.

— Ce poveste? Spune-o. E sigurul lucru, care să me facă mai puțin neabdatōr de a vedē balul.

— Ascultă. Știi că eram fōrte nehotărit aseră în privința mersului la dna Norean. Aveam o mulțime de cuvinte. Mai intēiu, nu-mi mai arde de baluri și de petreceri de loc. Apoi, o cauză pe care-ț vine mai greu s'o mărturisești: imi lipsiau multe lucruri. N'aveam cravată, mănuși, pălărie și alte multe flēcuri, cari sūnt neapărate în momente atât de solemne. Me hotării să rescolesc prin cutēr. Căutând prin cutii, dădui de o cutiuță mai mică, pe care îți jur, că n'o mai șciam decă o păstrez sēu am pierdut-o. O deschid. Ghici ce era într'ensă?

— Știu eu? . . . Vr'un inel.

— Nu. Eră un trandafir. Un trandafir artificial. . . Câte lucruri mi-au trecut pe dinaintea ochilor când am privit acēsta sermană rosă, care stă de opt ani închisă în douē rēnduri de cutii! . . . Théophie, e o lume întregă. . .

— Bagă de sēmă: te emoționezi cam mult și-ți ungi manșeta de vacs.

— Nu-i nimic. Acuma aș fi în stare să merg chiar făr de manșete, atāta dorință am de a o vedē.

— Pe cine să vezi?

— Ascultă povestea acestui trandafir. Tu m'ai cunoscut pe când eram cel mai mare ștregar din București. . . Pe atunci priviam viēța ca o morișcă care e întocmită numai spre a măcină neghiobiile tineretii. Cunoșeam o familie de moldoveni, bună prietină a tatălui meu, al cărui salon ținea aprōpe primul rang printre salōnele capitalei nōstre. Eram primit cu brațele deschise. Rideam totdeuna, spuneam glume, me jucam fără nici o grige cu domnișōrele Ronescu, și pe ici pe colo, trebuie să mărturisesc că făceam și câte puțină curte celei mai mare. Ce vrei? Nina eră așa de frumoasă. . .

— Dna Norean?! Miserabil! — dīse prietinul seu cu un tot dramatic fals, — se vede că nu me cunoști. . . Vei avē aface cu spada mea. Ce-i drept, n'ai avut reu gust.

— Fōrte bine. Me vei omori când vei pofti și pōte că posteritatea îți va fi recunoscătōre. În sfērșit ascultă: Familia Ronescu da un mare bal, în pilda dlui Norean, care se și ivise pe orizont, ca un nobil și de multă stimă pretendent la mână Elenii, căreia prin prescurtare i dīcea Nina. Înțelegi, că eu eram cel dintēiu care să nu lipsesc dela bal.

Ca să-ți scurtez povestea, — pela douē despre diuă, ostenisem jucând și me duceam într'un salonaș retras, să me odihnesc și să fumez o țigară. Acolo

Nina eră singură. Se uită într'o oglindă și-și potrivia pērul. Cum o vēdui, me dusei drept la dēnsa riđend.

— Ei, în curēnd ne mărītăm, i dīsei. Ce fericire! ce mulțămire! . . . și incepui a sări într'un picior. Ea se uită la mine zimbīnd, dar cu o espresie în figură care arată că me compătīmeșce de atāta ușorință. Ia să vedem, i dīsei, cum o să-ți facă venerabilul dn Norean prima sa declarație. Și nici una nici douē, i căđui în genunchi și incepui a declamă niște prostii tōrențiale. Ea nu făcū nici o mișcare. Eram atât de aprōpe de dēnsa, încāt, nu șciū cum și ce fel, me pomenii că o apuc cu brațele de talie și incep a-i vorbi alte comedii, dar acestea seriōse, atât de seriōse încāt tremuram ca un Negru în Siberia. Ea se plecase spre mine și me ascultă. Figura ei luase o seninătate de arhanghel, și ochii trăiau printr'o schintee de lumină în adevēr cerescă, care îi făcea și mai frumoși. Mi-am pierdut mințile, și cum sta plectă spre mine, am apucat-o de gāt și am sărutat-o cu o sete, pe care numai cei 23 de ani ce aveam au putut-o cunōșce.

Tocmai atunci dl Ronescu tatăl se ivi în prag. Nu șciū ce mișcare am făcut, dar într'o secundă m'am pemenit întins jos la picioarele ei, agățat cu mările de un buchet de flori ce avea pe pōlele rochiei. Cu aceeași mișcare, un trandafir eră rupt din buchet și eu me sculam riđend și declarând că nu se pōt prinde la loc.

— În diua de ađi tōte au ajuns false, — decretă dl Ronescu, ēr Nina, care ridea de mult, niserabilă ce făceam eu, adaugă:

— Tōte, tată, chiar și pretinția e falsă.

Și eși

De atuncia n'am mai vēđut-o decāt de douē sēt trei ori. S'au mărītat, m'a uitat, o fi îmbătrânit. . . Opt ani nu-i jucărie!

La 11 ș-un sfert erau la dna Norean.

Dna Norean eră o femeie ca de 20 de ani, blondă, cu ochi albaștri. Avea acel ceva, netălmăcit pentru condei, care se ascunde în figura ce o face cātē odată luna pe cer, o taină adāncă în arcul sprințeailor. niște ochi cari priviau pe sub gene ca douē conșciințe curate și străbăteau până în fundul sufletului.

Petre, cu prietinul seu, se presentară dnei Norean într'o invălmășală de lume, care îi impedează de a-și face reflectiunile lor.

Balul eră fōrte animat. Fiecare muritor se ocupă de persōna sa și a jumētății sale

După mediul nopții, Petre se află cu mai multă lume într'un salon de fumat. El se uită într'un album, plecat cu totul pe mēsa din mijloc și observă cu o adāncă băgare de sēmă niște copii de tablouri. După cātăva vreme, simți pe cineva alături de densusul, privind într'un alt album, aprōpe cu acelaș interes. Parfumul ce se exală pe pērul seu, eră delicios.

Dna Norean vorbea încet unei alte dōmne, care-i cerea esplicații asupra unui vis ce avusese cu o sēră mai nainte.

Petre scōse încet rosa din buzunar și adresându-se lor, dīse zimbīnd:

— Nu șciū care din dumnévōstră a pierdut acest trandafir.

— Eu n'am pierdut, — dīse prietina dnei Norean, fiind că n'aveam.

— Eu am pierdut unul, dar acela eră natural. Al dvōstre e artificial.

— Artificial sēu nu, l'am vēđut chiar acum căđend. Decă nu-l luați, il las aici. Nu am drept să păstrez un lucru care nu e al meu.

— E al dumitale, crede-me — dīse dna Norean.

— Știu bine că e al dumitale. Cu toate aste, decă vrei cu ori ce preț să te scapi de el, dă-mi-l.

Și-l luă din mâna lui. Apoi întorcându-se către prietina sa:

— Uite, draga mea, acest trandafir e singura crimă ce am comis în viața mea de nobilă damă. L'am lucrat singură și acuma îl rup ca să nu mai rămăe nici o urmă din greșela mea de altă-dată.

Și voi să-l rupă. Trandafirul inse, fiind de pânză, resistă. Ea, furioasă, voi să-și scotă mânușile ca să aibă mișcarea mai liberă. Petre voi să-l ia din mână.

— De prisos dómână, nu ve mai supărați: îl rup eu.

Ea inse nu voi să-l dea, și continuă să se lupte cu flórea. Flórea eră tare.

Supărată, se frământă și mai mult. Luptându-se furioasă, i pocni o mânușe.

Atunci aruncă flórea din mână și cu lacrimile în ochi, eși dicend:

— Nu se póte rupe.

Don Padil.

La Crăciun.

I.

Copilul.

Bucurie, bucurie
La apus și răsărit,
Căci a lumii mântuire
Etă, etă a sosit!

Din părinți fără avere,
Intr'un sat necunoscut;
Un copil serman și gingaș
Ađi in iesle s'a născut.

Dar acest copil odată
Lumea 'ntrégă va uimi,
Căci minciuna și păcatul
Fără milă va sdrobi.

Omenimea prăsnuește,
Cântă angerii in cor,
Er măicuța tinerică
Blând admir' al ei odor.

II.

Colindătorii.

Ce mișcare, ce cântare
Se aude pe 'nsărat?...
Sunt colindătorii harnici,
Ce pe uliți au plecat.

Băiețași la față rumeni,
Cu căciula pe urechi;
Ce nu vor ca să se perđă
Datunile sfinte, vechi.

Ei pășesc cu străduință
Prin ometul scilipicios;
Și sub streșini primitóre,
Cântă-și cântecul voios.

D'un copil trimis din ceruri
Peste tot ei povestesc,
Și d'a spune-a lui ivire
Nici de cum nu obosesc.

Frigul tot mai tare crește,
Néua scărțăe sub pași.
Ce le pasă?... E Crăciunul;
Ei colindă drăgălaș.

III.

Stéua.

Din hârtie e făcută
Și d'un beț e aninată,
Dar intrébă-l... El n'ar da-o
Nici pe lumea asta totă.

Cântând versuri mult voióse,
El mereu o învertește,
Ș-a lui față rotundiórá
Tot mai falnic strălucéște.

Stelelor din înălțime,
Ce clipiți cu-așá mánie?...
Ințeleg... Nécaz ve face
Stéua mândrá de hârtie.

IV.

Măicuța.

Pe vatră stă măicuța in gânduri cufundată,
Și fața ei pălită de lacrimi e udată.

La fiica-i adormită, sěrmana se gândește;
Un an este acuma, de când o tot jelește.

Drăguța eră mică cu pėru-i aurit,
De glasul ei ori-cine eră inveselit.

E sēră... Copilașii pe uliți au plecat,
Resună 'mpregiurimea de vese! colindat.

Și etă o păreche la pragu-i se oprește,
Ș-un cântec plin de farmec prin umbre se lățește.

Și biata măiculiță deodată viu tresare,
Căci glasul fiicei sale c'a audit i pare.

La uše ea alérgă, și pe colindători
La peptul seu îi stringe cu drag de multe ori.

Brașov, decembre 1886.

Andrieu Bărseanu.

Pentru ochii lumii

séu

cum se 'mbétă lumea cu apă rece.

Comedie in doue acte. Localisată după Labiche.

(Incheiare.)

Melinescu. (Asemene.) Iubitul meu Razian!

Razian. (A parte.) Apoi cu dragostea vėd că nu ajungem la nimica! (Tare) Am fost discutat ađi in cestiunea paralelor căvaș prė superficial... (Se aședă amėndoi.)

Melinescu. (A parte.) Tocmai imi ia vorba din gură. (Tare.) Așá... fórte superficial... dvóstre ați vorbit de 100,000 de franci!

Razian. Da, eu am spus numai aprocsimativ... ceea ce nu ve póte impedeacă pe dvóstre ca să dați și mai mult...

Melinescu. Tomai mi-am cugetat și eu... un rafinor mare!...

Razian. Și dvóstre... un međic renumit, care ia pentru un singur cas 4000 de franci.

Melinescu. Eu?

Razian. Da, da... dór am vèdut cu ochii mei! ... Bine, eu sînt gata sã aduc o jertlã... eu voi da o garniturã de mèsã.

Melinescu. (Uimit.) A!

Razian. Dar dvóstre?

Melinescu. Eu?... Bine și eu le voi da mobilierul pentru salon!

Razian. (Uimit.) Așã!... (A parte.) Trebuie sã-i vorbesc la înțeles, cã nu vrè sã 'ntelègã! (Tare.) *Melinescu,* noi trebuie sã ținem cont, cã ađi traiul e cu mult mai scump ca odinioarã!

Melinescu. Fórte adevèrat!... Cu 10,000 vinit puteai mai de mult sã duci o viețã strãlucitã: ađi cu 10,000 trebuie sã abđici de multe, de fórte multe plăceri!

Razian. Așã e! Și noi nu putem voi ca copiii noștri sã trãescã 'n deplinã retragere de lumea mare!

Melinescu. De sigur cã nu!...

Razian. Inchipuiți-ve numai, cã copila dvóstre atãt de iubitã, va fi silitã sã stee cãt e điuã acasã: sã nu-și pótã luã decãt o hainã sèu doue numai pe an!

Melinescu. Și fiul dvóstre, singurul dvóstre fiu ar fi avisat la ceea ce-i aduce cancelaria advocatialã!

Razian. Nu ve ingriđiți dvóstre de fiul meu... un bãrbat își altã totdeuna mijloce de trai... dar fiica dvóstre, sermana copilã! Ea, bucuria, fala și mângãierea familiei!... cãci șciu bine cã ve iubiți copila fórte mult, nu-i așã?

Melinescu. Tocmai ca dta pe fiul dvóstre.

Razian. Da, da; numai cã acum nu este vorba de Cornel... noi vorbim de dra Emelina... trebuie sã fie viitorul iubitei copile bine asigurat!

Melinescu. (Emoționat.) Cãtã bunãvoințã din partea dvóstre, trebuie sã ve mulțãmesc în numele fiicei mele.

Razian. Și spre acest scop, cred cã zestrea trebuie sã se urce puțin...

Melinescu. Tocmai asta e și părerea mea.

Razian. Bine... otãriți dar dvóstre suma.... eu imi dau invoirea inainte!

Melinescu. (A parte.) Minunat! (Tare.) Đicem de pildã 150,000 de franci...

Razian. Ah *Melinescu,* atãta nu va ajunge.

Melinescu. Bine, decã-ți mai convine, fie 200,000. Mie-mi e tot una!

Razian. (Se scólã.) Așã darã sîntem înțelesii!? Eu dau garnitura de mèsã, èr dta 200,000 de franci.

Melinescu. (Se scólã.) Ce-ai đis! Eu? Dta dai 200,000.

Razian. Eu? Auđi vorbã!

Melinescu. Bine, dle, dar de ce sã dau numai eu și dta nu!?

Razian. Dar me rog, poziția dtale... aveți equipagiu... loge la operã... vènãtor...!

Melinescu. Dar dta n'ai trãsurã... loge ca și mine... și... și... un harap... asta costã și mai mult!

Razian. Eu... eu... Ei asta-i altã chestie!

Melinescu. Cum?... Ori cã faceți lucș, fãrã ca starea dvóstre materialã sã v'o pótã permite?!

Razian. Nu, nu, nu, Dòmne fereșce!... Eu stau fórte bine, stau escelent!

Melinescu. Care va sã đicã, dreptatea cere, ca ambii sã dãm sume egale... Fiecare cãte 200,000 de franci. (A parte.) Din rentele mele de 22,000, nu-mi mai remãn decãt 12!

Razian. (A parte.) La dracu! Vinitele mele fac 17,000 de franci — sã remãn numai cu 7 — imposibil!

Melinescu. O, dvóstre șovãiți pentru o sumã atãt de nensemnatã!?

Razian. Nu, nu, nu șovãesc... 100,000 mai mult ori mai puțin... eu dau 300,000... Ecã așã șovãesc eu!

Melinescu. (Uimit.) Cum? 300,000?

Razian. (A parte.) Il licitez atãta, pãnã cãnd nu va mai putè rivalisã cu mine... și apoi rupem legãturile! (Tare.) Cum? repãșiți?

Melinescu. Ba nu! ba nu... dar mi-am tras numai sèma! (A parte.) 300 de mi!... Nici pomenelã! Numai o scãpare mai am... sui zestrea, pãnã cãnd va trebui sã đicã el, cã nu se pòte... atunci începem èr din sus în jos. (Tare.) Bine, eu dau 400,000!

Razian. Prè puțin!... 500,000!

Melinescu. Prè puțin!... 600,000!

Razian. Prè puțin!

Scena XIII.

Cei de mai nainte, Stefan

Stefan. (Vine cu niște presente.) Cum? 600,000 de franci?!

Razian. (A parte.) Unchiul *Stefan!* Tocmai umblam sã dau un milion! (Tare.) (Il recomandã.) Dl *Melinescu,* fiitorul nostru socru... dl *Stelian Calin* unchiul nostru!

Melinescu. Tocmai tèrguiam pentru zestre!

Stefan. (Pune prezentul pe mèsã.) Așã? și dvóstre dați 600,000!... A dl meu, dați-mi voia sã ve grațulez!

Melinescu. Dl *Razian* dã tot atãt!

Stefan. Ce fel?

Razian. (Confus.) Se înțelege!

Stefan. (Cãtrã *Razian.*) Me inchin cu plãcèntã! Nici prin gãnd nu mi-ar fi trãsnit, sã fii tu așã de avut!

Razian. Așã de avut! Așã de avut!... Adevèrat cã stau fórte bine... dar cãnd ai de a face cu milionari, cari iti fac astfel de pretensiuni...

Melinescu. O me rog de èrtãre — eu nu fac nici o pretensiune — din contrã dvóstre...

Razian. Eu?... Eu vultãm de mizeria dvóstre ați și început sã lãtãm!

Melinescu. (Cãtrã *Razian.*) Me rog! Eu diceam cã le dãm mobilierul pentru salon... èr dvóstre m'ati respectat cu un fòrte indiferent «așã?»!

Razian. Da, da, eu am đis «așã»... și eu am avut tot dreptul de a intrebuițã acest cuvènt... l'am đis, dar nu indiferent!

Melinescu. Scusați, dl meu!

Razian. Ba dvóstre sã scusați.

Stefan. Vorbã scurtã. Sînteți înțelesii?

Razian. Noi sîntem înțelesii!... Adecã cum v'o iai... Vorba e cã n'am vorbit cu indiferentism.

Melinescu. Ve rog dar èrtați!

Razian. Nu, dle!

Melinescu. Ba da, dle!

Razian. Vreți sã-mi șciți părerea?

Melinescu. Ve ascult.

Razian. Ei, dvóstre cãutați pretest, ca sã impe-decați cãsãtoria.

Melinescu. Cum?... un pretest?... Eu?

Razian. Da, dl meu!... Un pretest... Eu sînt convins cã așã este... Dar eu remãn un om de caracter.

Melinescu. Nu cred sã me 'ntreceți pe mine.

Razian. Se pòte; dar eu nu caut preteste, și v'o spun ècã franc:

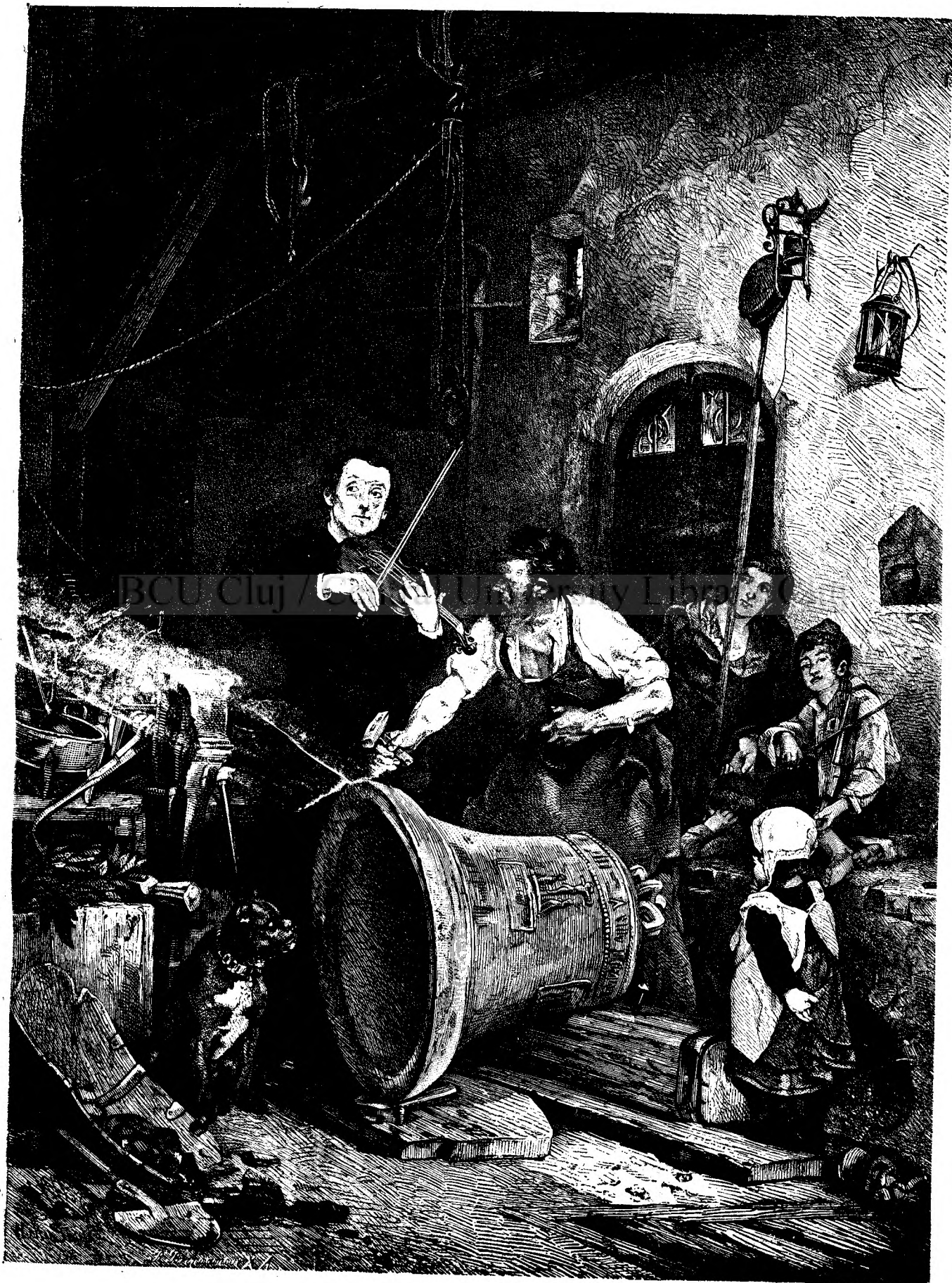
Ambii. Din cãsãtoria acèsta n'are sã se alegã nimica!

Stefan. Numai nu ve prè pripiti!

Razian. Eu nu me pripesc! (Mulțãmit, a parte.) Așã, acum m'am scãpat!

Melinescu. (Mulțãmit, a parte.) Așã, acum am terminat.

Stefan. La dracu! cã iute ve mai șciți rãfui odatã rupeți tóte legãturile! (Cãtrã *Razian.*) Iubeșcu fiul teu pe dșóra *Melinescu* sèu ba?

INCERCAREA CLOPOTULUI.

Razian. E! De iubit, de iubit!... se 'nțelege că o iubește!... pân' la nebunie!... Ei dar ce-i ajută aceea?!

Stefan. (Lui Melinescu.) Și dșóra interesază-se de Cornel séu ba?

Melinescu. E! puțin... adeca... se pare a simpatísá fôrte mult cu el... asta n'o pot negá, ... inse.

Stefan. Inse... ce folos?... Așá-i?!

Melinescu. O me rog, dl meu, asta tocmai n'am intenționat s'o díc.

Stefan (Infuriat.) Eh! flécuri! Nu te mai rugá de mine!... súnțeți gure mari și fanfaroni améndoí!

Melinescu. Dl meu!

Razian. Unchiule!

Stefan. Tăceți din gurá! M'am tot reținut de ¼ de orá, dar acum nu mai pot!... Trebuie să ve trag másea... De 2 săptămáni, ați pus lóte in mișcare, ca să ve puteți orbi, minți și înșelá unii pe alții!

Ambii. Cum?

Stefan. Da, da!... Ca să ve înșelați unii pe alții... promițénd sume enorme de bani, cari de fel nu le aveți! N'am nimerit-o?! Láudându-ve cu posiții distínse, și cu un lucs, care de fel nu ve prinde!

Razian. Dar...

Stefan. Nici o contradicere n'are loc aici! Am întrebat pe servitori... acésta e tactica mea specialá!... Vreu să aflu un lucru óre-care, me pun la povești cu servitorii și 'ndată aflu tóte.

Razian. Ei și ce ați putut aflá?!

Stefan. Hm... dintéiu: p'un harap, in bucătărie!... apoi stimabile ai abonat o birje... o loge la operá — Razian și operá!...

Razian. O, afurisita aceea de operá!...

Stefan. Așá-i că nu-ți place?!

Razian. Ah!

Stefan. Șeiu eu bine, că nu-ți place, nici ție și nici muierii tale!... (Arată către Melinescu.) Și nici dlui.

Razian. Mărturisesc intr'adevăr, că așá este!

Melinescu. Recunosc și eu, că opera cea mare...

Stefan. Bine! De ce ve trebuesc dar logele, ce — ve 'ntreb.

Melinescu. Soția mea...

Razian. Muierile...

Stefan. Care va să dícă, ce ați făcut, a fost numai ca să ve 'nșelați unii pe alții, să ve 'mbéțați cu apă rece, ei, așá-i moda!... trebuie să orbești ochii lumii... să te umfli ca un curcan — să umbli cu códă de păun — și fără ca să recunoști că ești un simplu cetățén, — jertfești mai bine viitorul și norocul copiilor tei! Ei se iubesc din tótă inima... ei dar: »ce folos?« dicitéți, aceștia súnť apoi părinți!... sérá bună! (Vrê să éșá.)

Razian. (Il oprește; iute.) Remái unchiule! (Mișcat.) Dvóstre, unchiule purtați cercei in urechi... Dvóstre nu súnțeți de spirit, nu invéțat... (Iși pune mâna pe inimă.) Dar aveți aici.

Melinescu. Cu adevérat, așá este!

Razian. (Fórte mișcat.) Súnť emoționat, m'au pētruns până 'n inimă cuvínțele dtale... Căci dta mi-ai arátat pe față că súnť un părinte, pe care ar trebui să-l arunci pe feréstrá... (Arată spre Melinescu.) Și pe dlui tot asemenea... Dar nu este vina mea, ci a soției mele... Și eu ve jur, ... că atunci, când me veți mai găsi pe o astfel de cale, ... care, ... pe o cale... care... care... (De-odată.) Ei scurt, voiți să prânzáți cu noi?!

Scena XIV.

Cei de mai nainte, *Dna Razian*, *Dna Melinescu*, *Emelina*, *Cornel*, apoi *bucătarul*.

Dna Razian. Ah dlor! Ne faceți să ve așteptám atáta amar de timp!

Razian. Ah! Soția mea! En vino puțin mai încóce cocónă!

Melinescu. (Strict către soția sa:) Apropie-te dná! *Ambele domne.* Cum?

Razian. (Cătrá soția sa.) Mamá nesocotită! orbitá de vanitate!... Ei dar așá-i moda!

Melinescu. Te umfli ca un curcan!

Razian. Umbli cu códă de păun!

Melinescu. Și nu ți-i gróză să jertfești viitorul și norocul copiilor tei!

Razian. Căci ei se iubesc din tótă inima! Ei dar dicitéți: »Ce folos?!« Și aste súnť apoi mame!... Sérá bună!

Dna Melinescu. Dar ce v'a ajuns?!

Dna Razian. Deslușește-me...

Razian. (Aspru.) Ia-ți acele și cumbacul a mână!... Căci trebuie să știți, că ea face toți ciorapii pentru casa întregá.

Melinescu. Tot așá și soția mea!

Dna Razian. Cum dvóstre, dná Melinescu?

Razian. Da, de sigur!... Jos cu masca!... Razian, fost cofetar... nu rafinor!

Dl și dna Melinescu. Cum?

Dna Razian. Dar amice!

Razian. Eh! Lasă-me cu secaturile tale!... Da, Razian, fost cofetar i dá fiului seu 100,000 de franci!

Melinescu. Și acum súnť eu la rénd!... Melinescu, medic fără pacienți.

Dna Razian. Cum?

Razian. Dar principesa?

Melinescu. In tot decursul acestui an am curat numai pe un vizitíu, și chiar și pe acesta gratuit... I dá ficeei sale 100,000 de franci!

Stefan. Ér acum víu eu! Stefan, negutátor de lemne, care a descálecat in București cu 20 bani in pungá, i dá nepotului seu in díua cununíei sale 100,000 de franci.

Cornel. Ah! unchiule!

Razian. El are aici! (Arată spre inimă.)

Bucătarul. (Vine.) Prânzul e gata.

Stefan. Așá dar la mész!

Razian. Ve rog un moment!... Am comandat un dineu, un dineu fórte hazliu, șése feluri tot cu trufi.

Toți. (Cu ton de imputare.) O! Razian!

Razian. Ei ce să-i faci; lucrul e isprávit și noi trebuie să le mánčám... Asta să ne fie pedépsa.

Stefan. Fie ca acești trufi, să fi fost cea depe urmă încercare, ca »sá imbeți lumea cu apă rece!«

(Fíne.)

Virgil Oniț.

Colinda Sórelui.

(Din părțile Vașcăului in Biharia)

Colo sus colo mai sus,
Colo sus la răsárit,
Raza sórelui!
Răsárit-a răsárit
Doue stele lucaferé;
Dar nu-s stele lucaferé,
Ci-s surori d'a sórelui,
Maica sfântá le gráia:
— Voi surori d'a sórelui!
Intrebá-v'aș întrebá,
Mi-ați véđut fil ori ba?
Surorile ér gráia:
— »Maică! noi nu l'am véđut,
Că de l'am fi și véđut,
Noi nu l'am fi cunoscut!«

Și Maica sfântă ér grăiă:
 — »Voi surori d'a sôrelui!
 Cum pe Fiu nu l'ați cunôșce?
 Că la Fiu este croit
 Vesmânt alb până 'n pământ,
 Tot cu aur și d'argint,
 La Fiul pe bolticele
 Scrise-s stele mărunțele,
 Și la Fiul pe mâneci
 Scrise-s sfinte dumineci,
 Ér la Fiul pe chiotori
 Scrise-s sfinte serbători,
 La Fiul pe după pôle,
 Scrise-s stele icône:
 Și la Fiul in picioré
 Mândre cisme mohorite
 Cu d'aur d'argint văpsite;
 La Fiul meu clopu'n cap
 Mândru-i Dómne mohorit,
 Tot cu d'aur și d'argint;
 Impregiur pe după clop
 Scrisu-i sfântul busuioç.
 Și in dosul Fiului
 Sânt razele sôrelui.«
 Surorile sôrelui
 Din grai acuma grăiă:
 — »Maică, sfântă Maică!
 Décă spui așa . .
 Noi că l'am vëdüt
 Spre d'albul rësărit,
 Mare divan ținënd
 Și tare rezboind,
 Cu câni de Jidovi;
 Pe câți cu calu-i călcă
 Și corbaci de foc le da,
 Căți numa-l vedeă,
 Căți și bolnăviă.
 Decă spu' așa,
 Caută sus la rësărit,
 Că l'vede Fiul vinind.
 Că Fiul pe und' s'a dus,
 Izvóre mari a secat
 Și câmpuri verđi a uscat
 Și codri verđi a secat. . .
 Și te uită, Maică, uită!
 Colo sus la rësărit.
 Și veđi Fiul teu vinind,
 Cu toiagul străpungënd,
 Multe stele mărunțele
 Printre stele lucafere . .
 La capete de dëluri
 Lasă loc d'orașuri. . .
 Și tórănă Maică tórănă
 Colo sus spre rësărit
 In pâriu de rouă. . .
 Ia-ți apă cu mâna dreptă
 Și-ți spélă fața curată;
 Ia-ți apă cu mâna stângă,
 Spélă-ți fața ta cea sfântă,
 Raza sôrelui!

Corneliu Lazar.

O bună carte.

Il faut être vrai et ne point
 tromper son lecteur.

Voltaire.

 Ce rare sânt astăzi bunele cărți! Pôte, cetitorule,
 me vei acasă de esagerațiune; dar ce vrei să-ți
 dic: mare parte din autorii actuali nu caută decât a
 linguși pasiunile celor pentru care scriu, séu nu au

decât o preocupare: la a cătea edițiune are să se
 urce lucrarea sa? Prin urmare cât are să câștige; și
 cât timp câștigul va fi primul mobil, nici odată nu
 vom avé o bună carte.

Câtă mulțămire trebuie să simță cetitorul ce gă-
 seșce in o carte adevêrul, căci mi se pare că nu e
 de ajuns de a scrie intr'un stil frumos și elegant.
 Boileau cu drept cuvënt a đis:

Rien n' est beau que le vrai, le vrai seul et aimable
 Il doit régner par tout, même dans la fable.

Așa sânt câteva đile avui ocașiunea a da peste
 o carte intitulată „Arabi-Pacha“ de dl Iohn Ninet,
 amicul patriotului Egypten și martur ocular la eveni-
 mintele din 1882.

Êtă o lucrare unde găsim mai la fiecă pagină
 acea ardóre de a spune adevêrul. Ceea ce domină
 și surprinde fără indoelă ori ce cetitor, este o putere
 obiectivă, ceea ce va să đică lipsa completă de opi-
 niuni comune și đilnice. Dl Ninet nu numai că citeză
 faptele și evenimentele din Egypt, dar ca un distins
 istoric, face critica acelor fapte. Autorul istoriseșce,
 ca intr'o conferință dinaintea unui auditor studios.
 Câte lucruri, câte exemple nu am puté culege noi ro-
 mânia din acea operă! Și câți ómeni la noi in țeră
 nu ar puté să culégă idei din acel discurs plin de
 filosofie și gândiri mărețe a lui Arabi-Pacha. Dl Ninet
 descrie abuzul și forța brutală a injustiției și a cupi-
 dității, arată cum formidabila artilerie britanică primă
 dreptul vis-à-vis de slabul oprimat. Cartea dlui
 Ninet posedé un rar merit, acela de a nu linguși pe
 nimene. Autorul pare că a fost de principiul lui
 Raçine in Phédre, și a đis: »J'aimerais mieut vous
 déplaire que de blesser la verité.« A dat lui Cesar
 aceea ce aparținea lui Cesar.

Regret că nu putem intră aici in detaiuri, trebuie
 să ne mulțămim de a indică drept o manieră generală,
 acésta operă originală. Am cetit acésta lucrare cu
 mare atențiune și cu o viuă plăcnre, și am vëdüt, că
 autorul când vorbeșce de ómeni politici ce vëd lucruri
 altfel ca densusul, îi judecă fără pasiune. Cu ce
 elocuență, cu ce emoțiune ne vorbeșce de Arabi-
 Pacha, acest mare patriot. De acea đic, că tot acel
 ce se ocupă de istoria civilizațiunii, de mersul po-
 pórelor, il angajează de a consultă acésta operă.

Dl Ninet este elvețian de origine și plantator de
 bumbac. După ce a terminat studiile sale in Europa,
 plecă pentru Statele-Unite, unde invêță cultura acestui
 mic copăcel in Georgia și la finele anului 1838 intră
 in serviciul lui Mehemet Ali care căută atunci a res-
 pândi cultura bumbacului in Egypt. Egyptul devini
 a doua sa patrie, trăi cu Fellach*, invêță a-l cunôșce
 și a-l stimă. In fine a urmărit in timp de 42 de ani
 evenimentele și guvernele ce s'au succedat până astăzi
 pe marginea Nilului. Și după scrierea sa pare a le
 cunôșce mai bine decât ori cine.

Vocea dlui Ninet ce pasiunea nu orbeșce, nu
 va fi pôte ascultată decât după câtva timp. Dar o
 đic va vini, ce pôte este aprópe, unde se va cunôșce
 micimea urilor naționale.

A. Dinga.

Sentințe.

E mai bine a ne abate dela noblețe, decât dela
 virtute; și femeia unui cărbunar e mai respectabilă
 decât metresa unui principe. J. J. Rousseau.

Natura a đis femeii: fii frumoasă decă poți, in-
 țeléptă decă vrei; dar fii considerată, trebuie. Beau-
 marchais.

* Těran Fountain

Amintiri glumețe din teatru.

XVIII.

Debutul lui Millo.

Se știe că marele artist Millo se trage din una din cele mai înalte familii aristocratice din Iași. De tiner el fu trimis în Paris să-și completeze instrucțiunea. Dar vocațiunea sa pentru arta dramatică îl făcu să prefere scena înaintea ori cărei alte ocupații ce-i promitea pôte un viitor mai lucios. El se rătăci în țară și pela 1845 intră în Teatrul Național, fără consimțământul familiei sale, care se opunea din toate puterile ca tinerul boer să nu îmbrățoseze cariera de actor.

În seara când trebuia să apară pentru prima-ori pe scena iașană, familia lui Millo organiză un ade-vărat batalion de lachei, arnăuți, și alte categorii de servitori, cari, suiți în paradisul teatrului, să resplă-tescă cu salve de șuerături pe debutant, dór că astfel i-a tăia poftă de a continua cu meseria ce-și alesese.

Lucrul proiectat se și făcu. La finele represin-tației, printre aplausele ce dădură spectatorii din cer-curile de jos ale teatrului se auzi o sumedenie îngro-zitoare de șuerături arnăuțești. Acesta nu descurajă de loc pe tinerul debutant. El duse să ridice cortina și tinu înaintea publicului cam următorul logos:

»Dlor! lumea nu șueră decât pe artiștii ce pot »devini într'o di buni și ad.șirați: pe cei rei îi res-»plătește numai cu disprețul tăcerii. De óră-ce dar, »eu sânt șuerat, asta e dovadă, că voi puté devini în »curénd aplaudat de toți, și pentru asta imi voi urmá »cu siguranță cariera ce am apucat.«

Și logosul seu nu s'a desmințit un singur mo-ment.

XIX.

Foc la Amza.

Pe timpul resboiului ruso-româno-turc, cetățenii din Giurgiu, vedénd că turcii încep a bombardá de peste Dunăre acest port, fugiră în interiorul țării, du-cénd cu ei totă starea ce o putură transportá. În asemenea condițiuni erá și bacalul X. . . El își trans-portase toate obiectele sale mai de preț în București și le aședase într'o magazie din piața Amzei.

Ne avéud ce face într'o séra, se duse la teatrul Bossel, ca să privescă piesa »Plăpomăreșa,« ce se jucá acolo în séra aceea.

Intr'una din scenele piesei, un personagiu vine gáfăind și anunță cu glas puternic:

— »Foc la Amza!«

— Cum se póte! strigá de-odatá bacalul din stal; vai! pécatele mele, dlór dați-mi drumul mai iute, că-mi remán copilașii săraci pe drumuri!

Cu aceste țipete în gură, bietul spectator sări depe locul seu, începú a călcá peste ceialalți ómeni din giurul seu și nimene nu fu în stare să opréscă pe bietul giurgién în calea lui până ce nu ajunse un piéta Amzei, unde se incredință de visu, că avutul seu nu erá nici de cum espus focului.

XX.

Care Coquelin e mai mare.

Se dice că lucrul esta s'a petrecut tocmai în Teatrul Național din București, mai anul trecut și

între . . . artiști cu pretențiune. Se discutá despre meritele fraților Coquelin dela comedia franceză din Paris. Se știe că acești doi artiști nu se deosebesc prin numele lor de botez, ci prin calificativele aine (mai mare) și cadet (Mai mic.)

Unul din artiștii citați, deci făcu următórea întrebare sinceră interlocutorului seu:

— Care din Coquelini e mai mare din doi: cadet seu aine?

Nu mi-a spus, cel ce mi-a povestit acesta is-torie, decá respunsul ce a primit întrebătorul a fost . . . la înălțimea întrebării.

XXI.

Un afiș »sui generis.«

Intr'un oraș, unde jucá o trupă destul de pre-tențioasă, vedúci afișat pe ulițe un afiș cu titlurile următóre:

DON CEZAR DE BADANA

Conte de Garafá

dramă-comedie în 5 acte, cu cantece de Victor Hugo etc. etc.

De sigur că erá vorba de piesa: »Don Cesar de Bazan, de un autor cu totul altul decât Victor Hugo, care nici odatá n'ar fi fost în stare să scrie piese de calibrul acesteia, și că titlul de Garafá, trebuie să fie vr'un de Garafá, pe care directorul trupei românești i-a plăcut să-l mai localizeze, ca și pe Badana. Dar câte și mai câte astfel de pocite greșeli nu vedem în totdeuna pe afișele teatrale. Causa e ușor de înțeles — e dómna . . . ignoranța.

XXII.

George Dandin care te face să plângi.

Se știe că Molière n'a scris decât lucruri ce pot inveseli pe un spectator, ér nici odatá să-i curgá lacrimi.

Ei bine, véra trecutá, vinind la un teatru de grădină, unde se isprăvisc deja de jucat cele trei acte a lui »George Dandin« séu »Bărbatul încornorat,« de Molière, găsesc un prietin, și când i dau bună séra, ved câteva lacrimi lucind în ochii lui.

— Dar ce ai, scumpul meu? — îl întrebai cu grabă.

— Nimic, — imi respunse; — am plâns puțin.

— Și de ce?

— Din cauza piesei!

— Dar ce s'a jucat?

— »George Dandin.«

— Și la . . . »George Dandin« ai găsit ceva de plâns. . .

— Da, nu pe George Dandin, l'am plâns, cât pe Molière. . .

— Dar esplică-mi, cum?

— Inchipuește-ți amice, că Molière a fost atât de . . . simplu cu minte, să nu dic altfel, încât să introducă în piesa acesta niște cuplete ca: »Crisa de bani,« »Progresul cocurilor,« »Cine bate la feréstă?« și alte multe de soiul acestora. . .

Înțelesei că amicul meu deplângea în adevér pe Molière . . . ajuns în mâna unor directori de teatru, ce-și cred permis, — basați pe puterea fermentátóre a creerului lor, — a introduce séu ciunți tot ce vor, până și în bucățile literare ce nu pot fi atinse nici de geniile secolului present.

N. A. Bogdar

Bonbone.

Servitor inteligent.

Un domn chiamă pe servitorul seu:

— Ione, — ȳice el, — alergă la gară și veđi cãnd plecã trenul pentru Verciorova.

Ion o ia la sãnëtösa și nu se întörce decãt peste vr'o doue ore.

— Prostule, — i strigã domnul supërat, — ce ai fãcut atãta timp?

— Ce mi-ați spus. M'ați trimis sã vëd cãnd plecã trenul; l'am vëđut: mai odniniörã a plecat!

*

La grãdina de aclimațiune din Paris, un copil, zãrind un curcan care se repede asupra-i pentru a-i da pãne, se dã napoi aruncãndu-se intre picioröle tatãlui seu.

— Cum! — i ȳice tatãl seu, — ți-i fricã de un curcan? . . . dar eri n'ai mãncat dintr'unul!

— Așã e, — respunse copilul, — dar acesta nu e indestul de fript!

*

Un industriaș ia un funcționar in biuroul seu ca stringëtör de bani.

Funcționarul incassã banii și nu-i vërsã la cassã.

— Ești förte activ, te-ai presintat la mulți clienți și ai luat bani.

— Da, dle.

— ȳar n'ai vërsat banii la cassã.

— Ei! ce vrei? Nu pot sã fac tot!

*

La un examen:

Profesorul. Cari sũnt proprietãțile cãldurii?

Elevul. Cãldnra lãrgeșce corpurile și frigul le stringe.

Profesorul. Dã un exemplu.

Elevul. Vëra din cauza cãldurii ȳilele se mãresc și ërna din cauza frigului se scurtëzã.

*

Dșöra Ninița cãtrã un ȳiarist:

— Eu, decã aș fi in locul dtale, aș fundã un ȳiar in care sã se facã mențiune de toți tinerii cari au sã moștenëscã o avere mare . . . cu numele și adresa lor!

Literaturã și arte.

Șcri literare și artistice. *Regina Romãniei* a primit in audiență pe dl Gion: Maj. Sa a ascultat cãteva pãrți din drama »Astra,« la care dl Gion lucrëzã, dupã romanul cu acelaș titlu al reginei. — *Dl Stefan Dinulescu* a publicat o broșurã care contine biografia mitropolitului Tërii-Romãneșci »Antim Ivirëmul.« — *Dl Ioan Bogdan* a publicat un »Raport asupra școëlor secundare din Germania.«

Statua lui Tudor Vladimirescu. Dumĩneca trecutã s'a intrunit la Craiova comisia compusã din dnii K. Stork, G. Mirea, P. Chițu, A. Betolian, N. Romanescu și I. Pazu, și a stabilit modificãrile de detaliu, pe care sculptörul Jolnay-Marian va trebui sã le facã cãnd va eșcutã modelul definitiv, care va fi turnat in bronz.

Esposițiune artisticã. Se va deschide in curënd o esposițiune artisticã in Bucureșci. Pictörul rus Aivazooski, precum și un compatriot al seu, acuarelist, au trimis deja mai multe tablouri. Produsul esposițiunii se va împãrți societãților de binefacere.

Pentru teologi. ȳilele trecute a apãrut la Cernãuți, in tipografia arhiepiscopescã, un volum inti-

tulat: »Prelegeri academice din dogmatica ortodocsã« partea generalã de Alexiu Comoroșan, fost protopresbiter și profesor p. o. de teologie dogmaticã la facultatea teologiei ort. or. din Cernãuți, revëđute și redactate cu binecuvëntarea I. P. S. arhiepiscop și mitropolit D. D. Silvestru, de profesorul dr. Emilian Voințchi. Prețul 5 fl. v. a. seu 12 franci.

Scene și portrete. Acesta e titlul unui frumos volum de növele publicat la Bucureșci de dl Dumitru Teleor, cunoscut publicului prin lucrãrile sale apãrute in mai multe ȳiare bucureșcene. Volumul acesta e o culegere din scrierile mai reușite ale autorului. Novelistica nãstrã fiind ancã și acuma destul de sãracã, intimpinãm cu plãcere ori ce spor pe acest teren; cu atãt mai mare bucurie ne inspirã cartea acestã, al cãrei autor a dat probe de talent necontestabil. Cu stãruință și cu studiu, inainte!

O culegere de poesii. Dl Th. Stoenescu redactorul »Revistei Literare« din Bucureșci și unul din cei mai stãruitori poeți tineri ai nãștri, a scos de sub tipar un nou volum de poesii. Acesta pörta titlul de »Noptile Albe.« Direcțiunea poetului nostru uneori e prë realistã, dar afarã de scãderile acele gãsım pagine frumöse in cartea sa, cari meritã sã fie cetite de iubitorii poesiei nãstre. Vom reproduce și noi din ele, cãnd ne va ertã spațitul.

O tragedie nouã. Literatura nãstrã dramaticã, aflãtöre ancã numai in fãșii, s'a sporit cu o lucrare nouã. Acesta e o tragedie de dl Sava Șoimescu, intitulatã »Catilina.« Autorul acestei tragedii a mai publicat și alte piese, ba o comedie a sa »Grandomania« s'a jucat și pe scena Teatrului Național din Bucureșci, ca una din cele mai bune ce au concurs pentru premiul din anul 1883.

Biblioteca poporalã bucovinenã, care apare la Cernãuți, in editura librãriei Roumald Schally, publicã in broșura din urmã nr. 6, »Terminul sãntului Nicolai,« de dl Ioan V. Pașcan și un cãntec poporal. Prețul acestui nr. e 3 cr. seu 8 bani.

Biblioteca copiilor. Primim din Brașov patru broșurele din acestã publicațiune edatã de librãria N. I. Ciurcu. Cuprinsul lor e urmãtorul: Fulgerul, istoriã moralã; Sfaturi bune, de A. Panu; Fata bãrbatã și fata leneșã, poveste de I. C. Fundescu; Povestea unei pãșërice, de V. Alecsandri; Patru frați, dialog intocmit pentru copii de I. Darius. Prețul unei broșurele e 2 cr.

Reviste. *Revista literarã*, nr 7, iulie, care apare la Bucureșci (director dl Ioan Radoi, redactor-administrator dl Th. M. Stoenescu) ni-a sosit numai ȳilele trecute. In acestã broșurã cetim o dare de semã asupra mersului literaturii romãne in anii din urmã, intitulatã »Incercãri asupra literaturii romãne« și semnatã de dl T. Djuvara, ocupãndu-se in special de Eliade, Bolintinian și Alecsandri. Despre cel dintëiu ȳice, cã meritul lui de frunte este, cã a șciut sã redestepte conștiința naționalã atipitã dupã o robie moralã lungã și durerösã și cã a creat un curent literar național puternic, care svënturã intr'o clipã cutropitörele slavisme și grecisme. El a fondat primul ȳiar »Curierul Român« (1828) și prima revistã literarã »Curierul de ambe sece« (1836); el a fost cel dintëiu care a inlocuit alfabetul chirilic cu caractere latine; in fine, impreunã cu Cãmpinean, el a pus temeliiile Teatrului Național. Talentul poetic al lui Bolintinian se deosebeșce in esență de al lui Eliad. Poesiile lui Bolintinian se disting printr'o armonie de sunete extraordinare, cu totul naturalã, ër nici decum cãutatã. Bolintinian va fi in totdeuna poetul tinerimei. Pentru a-l intelege, catã sã fii amarez seu soldat Bolintinian este mai uman decãt Alecsandri, mai inteles pentru strãini, cari pot ancã prin traducerile operilor

lui să-și facă o idee despre ele. Alecsandri este cu totul și cu totul Româ : în poeziile lui se găsește o grație, un gust, un farmec, pe cari autorul le numește naționale și pe al căror secret poetul l'a răpit dela incântătoarele doine populare. În capitlul următor, autorul se ocupă și de alți poeți contimpurani și anume de N. Nicolean, Al. Deparațian, V. Cârlova, Al. Sihlean, D. Petrino, N. Georgescu, M. Zamfirescu, M. Eminescu, Fundescu. Granda, N. Orașan, T. Șerbănescu, C. Scrob, D. Olănescu. Al. Macedonschi, Duiliu Zamfirescu, I. Negruzzi, Naum, P. Carp, M. Cornea, Bodnărescu, Volenti, Matilda Cugler, Hașdău, Urechia și termină cu Circu Econom. G. Baronzi, Schelet, I. I. Nenițescu, G. Teut, D. Bălăcescu, C. Aricescu, V. Păun, Scurtescu, Milea, Rucărean, Zamfirol, Stoenescu, Lăpădat, Iosif Vulcan, Sachelar. Celelalte publicațiuni ale revistei sânt două poezii de dl Th. M. Stoenescu, Convorbiri teatrale de C. Dragulinescu, Suicidiul și duelul de Ch. I. Suliotis, Organizarea învățământului public de B. C. Livian. Presentul și viitorul, poezie, de D. I. Zamfirescu; Chants d' Aurore, dare de sémă, de Dumitru Stăncescu; La ce visează fetele, piesă, după Musset, în versuri, de Th. M. Stoenescu; Dospirea pământului, de N. N. Andronescu; Anecdote populare, de Ioan Encescu. Teatru Național, de d' Artanian; Elena, romanț, de Dim. Bolintinian; Bibliografie. — *Convorbirile Pedagogice*, revistă lunară din Panciova, sub redacțiunea dlui I. Pop Reteganul, dă ca supliment portretul întipuit al lui G. Lazar. Sumarul numerului e acesta: D. R. Cordescu, (cu portret fotografic și facsimil de subscriere.) Ortografiile române în școlă. Un inspector de școlă. Tractat practic. Școlile din Blas. Amintiri din copilărie. Matematici, Anecdote. Cronica contimporană. Revista diarelor pedagogice. Curier bibliografic. Mosaic. Loc de informațiuni. Ghicitoră. Telefonul Redacției.

✓ **Diastic.** Cetim în »Românul»: Aflăm din izvor potrivit, că în cursul luni lui ianuarie, va reapăre diarul »Unitatea Națională.» sub conducerea dlui G. Secășan.

Teatru și musică.

Sciri teatrale și musicale. Dnii I. Negruzzi și D. R. Rosetti au scris și pentru erna acésta o revistă politică și umoristică: titlul acesteia este »Zefemele.» Dl *Mauritru Morrison*, unul din cei mai reputați interpreți ai lui Shakespeare în Germania, a început să dea cu trupa sa un șir de reprezentațiuni în sala Bossel din București: artistul e născut la Galați și știe românește. Un debut peste câtva timp, în limba română, serie numitul diar, nu ne-ar miră, cum nu ne-a mirat în limba germană al dșorei Bărsescu, pe scena Burgului din Viena.

✗ **Teatrul Național din București.** În săptămâna trecută s'a jucat o piesă originală nouă, o comedie a dlui Ascanio (Olanescu) intitulată »Fanny.» Suetul e simplu, dar lucrat cu spirit. O jună femeie care e foarte gelosă, în absința bărbatului, primește o depeșă adresată acestuia dela Paris. Curiositatea și mai cu sémă gelosia o indemnă să rupă sigilul. Și ce vede? La depeșă e subsemnat numele »Fanny.» Gelosia ei o scote din minți, se plânge doctorului, care tocmai se află acolo. În urmă sosește și bărbatul, atunci se descopere, că »Fanny» nu este femeie, ci bărbat, care se numește »Stefan.» Spre a probă acésta, acel Stefan și apare. Astfel tulburarea se complanéză. Rolul nevastei a fost jucat cu multă vervă de dna Aristița Manolescu, dl Nottara a jucat mai slab pe bărbat, Petrescu a făcut foarte bine pe doctorul, Costescu a reprezentat pe prietenul Stefan. Dilele din urmă s'a jucat »Hamlet,» mai apoi »Denise» renumita dramă a

lui Alesandru Dumas, pe care a schițat-o un corespundinte din Paris al foi năstre îndată-ce s'a jucat acolo întăia-ură. Se dice, că în errënd se va pune în repetiție erăș o piesă nouă originală.

✗ **Musica lui Richard Wagner.** Cunoscutul nostru autor musical și dramatic, dl Gr. Ventura a ținut de curënd în Ateneul Român din București o prę interesantă conferință literară, despre musica lui Wagner Richard. Nici un nume în lumea musicală, a dș coniferențiarul, n'a fost espus la critice aspre, la laude esagerate ca Wagner și musica lui. Negreșit acesta este apanagiul spiritelor mari și generose. Wagner n'a fost un compositor ordinar, el a fost și a pretins să fie un reformator musical. La 19 ani compune mici simfonii și mici opere. La 21 de ani devine director al orchestrei din Magdeburg, apoi se duce la Riga. Acı, pe malul Balticeii, talentul seu devine matur: tot acı puse primele jalone ale operei sale Rientzi. Acésta se jucă la Dresda și avü mare succes. Tot acolo se represintă și a doua operă, Tanhäuser, dar nu reuși. După Tanhäuser urmă Lohengrin, apoi Tristan și Isolde. Grație agitațiunii făcute în Franca de Berlioz și în Germania de Liszt, reuși în fine Wagner a devini o personalitate cunoscută. Cu tôte aceste, Tanhäuser la Paris cădă într'un mod scandalos: autorul se duse în Bavaria, unde protegiat de regele Ludovic II. Wagner scrise cele mai admirabile compoziții ale: Inelul Nibelungilor și Parsifal, cari l'au făcut mare, nemuritor, fundatorul unei școle noue. Wagner a luptat tötă viața sa pentru o idee, să creeze drama musicală. El părăsește cu totul calapodul trecutului, se emancipeză de formele lui convenționale și opera devine pentru dñsul o lucrare artistică, clasică și armoniosă. La Wagner musica se supune subiectului: se modifică după personaje se armonizează cu situațiile și cu caracterele. Wagner dete o desvoltare și mai pronunțată asé dñsul școlii al motivelor conducătoare (Leitmotiv) pe care găsim de astfel la Mozart și Beethoven, dar nu Wagner l'a inventat, el numai l'a desvoltat și l'a impins mai departe decât ori cãva al. Într'un cuvënt, putem dice, că Wagner s'a propus să stabilizească un raport cât se poate de intim între ce se numește consecuențele musicale și desvoltarea caracterelor: o legătură strinsă între inflecțiunile și nuanțările musiceii și acțiunea dramatică.

✗ **Teatru pentru copil.** Mercuri la 17/29 decembre, ziua aniversară a reginei României, s'a dat în Teatrul Național din București o reprezentațiune, la care au asistat tötii copiii din școlile publice ale Bucureștilor. Regina vinind la teatru, în salonul logei regale cinci copile imbrăcate în costum național, i presintară un frumos buchet de flori. Orchestrul cântă Imnul Național, ascultat de tot publicul stând în picioare. După ridicarea cortinei dna Aristița Manolescu, în costum național recită o odă închinată reginei, care a făcut mare efect și artista a fost acoperită de aplause. Apoi se jucară piesele: »Strengarul din Paris» și »Moș odiniöră.» între cari dl Gr. A. Manolescu recită niște versuri scrise de dsa: er dl Nottara declamă balada »Mihnea și Baba» de Bolintinian.

✗ **Societatea sodalilor români din Brașov** a aranjat joi în 25 decembre st. v. în sala hotelului Nr. 1 o producțiune și petrecere colegială cu cântări și declamațiuni, după următorea programă: 1. »Cuvënt de deschidere»; 2. »Potpouri române,» musica militară; 3. »Sub o culme de cetate,» corul sodalilor; 4. »Dialog:» Tatăl și Fiul, de I. Mureșan, declamat de dnii V. Meșota și M. Alecsandrescu; 5. »Bălăcescu murind,» musica militară; 6. »Nöptea pe lună» solo, executat de dl D. Oprescu; 7. »Stefan cel mare,» de V. Alecsandri, declamată de dl N. Ionescu; 8. »Ouverture.»

de Kleiber, musica militară; 9. »Sunt soldat,« corul sodalilor; 10. »Pe malul Dâmboviței« solo, executat de dl Haller; 11. »Unde ești,« musica militară. După producțiune urmă dant.

Concert de plugari. Corul vocal al plugarilor din Beregsu a cântat a doua zi de Crăciun liturgia în biserica romană gr. or. din Calacea, comitatul Timiș. Săra a dat tot acolo un concert în sala ospălăriei. Totodată adaugăm, că în Beregsu se allă trei coriști intru atâta desvoltăți în arta musicală, încât pot să dea instrucțiuni în cântul cu note.

Corul vocal român din Biserica-albă va arangia în săra de St.-Vasiliu, în 12 ianuarie 1887 nou, o producțiune în sădele »Burgului« din Biserica-albă, la care pe lângă piese de cant, se va produce și piesa teatrală »Cinel-Cinel« de V. Alecsandri; apoi înainte de medul nopții se vor da 3 tablouri vii, și anume: »Fata lui Ietta« din istoria biblică a lui Doré; apoi »Psyche în templul roselor« de Paul Thumann și în fine, »Simbolicul anului vechiu și nou.«

C e e n o u ?

Sciri personale. *Maj. Sa regele* în anul curent va asistă la manevrele de corp ce se vor ține în împrejurimile Orăștiei; municipalitatea de acolo a și fost încunoștințată oficial despre acesta. — *Dl general Traian Doda* a primit candidatura de deputat dietal și pentru periodul viitor. — *Dl Ioan Topan* din Prigor lângă Bozovici a inventat construirea carului de povară pentru tramvai: dsa a obținut și un brevet de privilegiu pentru invențiunea sa. — *Căpitanul Dimancca* din armata României va plecă în Știria, spre a fabrică revolverul inventat de dsa: cu acest revolver se va armă deocamdată numai artileria. — *Dl dr. Assaky*, afară de premiul Mussat, dat de Academia de Știință franceză, a mai obținut dela Academia de Știință o mențiune onorabilă pentru esperințele sale în acest timp vedem, că facultatea de medicină dela Iași s-a înșărcinat, ca dimpreună cu un medic francez să reprezinte la reuniunea anuală a delegaților. Benta do. de medicină. — *Dl general Barozzi și dl colonel Barozzi* au făcut în primele zile ale lui decembrie studii la Institutul geografic din Viena, de unde s'au rentors în București. — *Dl dr. Stefan Pop*, candidat de avocat, a fost numit practicant de drepturi fără diurnă la tabla regescă din Mureș-Oșorhei.

Hymen. *Dl Iuliu I. Rosca*, diligentul colaborator al nostru dela București, s'a logodit cu domnișora Maria D. Ananescu, bacalaureată și profesora la esternalul secundar de fete de acolo, fiică a ilustrului profesor și director al liceului Sfântul Sava, decedatul D. Ananescu, naturalistul, autor al celor mai bune tratate de științele naturale în limba română. Trimitem junei părechi sincerele noastre felicitări și dorim ca fericirea vieții conjugale să inspire deapurierea condeiului stimalului nostru amic! — *Dl Virtilă C. A. Rosetti*, directorul diarului »Românul« s'a logodit cu dșora Elisa Iatropol în București. — *Dl Augustin Antal*, teolog al olvent al diecesei oradane, la 24 ianuarie își va serbă nunnia cu dra Laura Borbola, fiica dlui Desideriu Borbola avocat în Sătnar.

Reuniune agricolă română. încă pe timpul esposițiunii din Sibiiu s'a decis înființarea unei Reuniuni agricole române generale. Statutele inse n'au fost aprobate și s'a pus condiția ca cercul de competență al Reuniunii să se estindă numai peste comitatul Sibiiu. Acuma dară s'a convocat pe 9 ianuarie n. o adunare generală de constituire provisorică a Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu. Adunarea e convocată de dnii: Eugen Brote, Deme-

triu Comșa, Parteniu Cosma, Alesandru Lebu, Ioan de Preda, Iosif Sterca-Șuluț.

Institute noue de credit. *Silvania* are să fie numele unuia, care se va înființă în Șimleul-Silvaniei, cu un capital de 75,000 fl., în 1500 acții de câte 50 fl., încheiându-se subscrierea acțiilor în ziua de 15 martie. Comitetul fundator se compune din dnii: Alimpiu Barbolovici vicarul Silvaniei și proprietar în Șimleu, George Pop proprietar în Băsești, dr Ioan Nichita avocat în Zălau, F. Cocian avocat în Ceh, Ioan Moldovan paroc și proprietar în Bănișor, Ioan Serb preot în Siciu, Vasiliu Papp asesor și proprietar în Zălau, dr. Vasiliu Lucaciu parocul Șișeștilor și proprietar, Ioan Cosma protopop și proprietar în Percei, Teodor Simon preot gr. or. în Boma, Andrei Cosma avocat și proprietar în Supurul-de-sus, Simeon Oros avocat în Șimleu. Subscrierile sunt a se trimite la dl Alimpiu Barbolovici cassarul interinal în Șimleul Silvaniei. Director executiv e dl Andreiu Cosma. — *Aurăria* se va numi al doile institut nou de credit și de economii. Acesta se înființază la Abrud cu un capital de 50,000 fl., în 500 de acții de câte 100 fl. Cei ce voese a luă parte la înființarea acestui institut, sunt rugați a se prezintă în 24 ianuarie n. în Abrud la dl avocat A. Filip, spre a vidimă cōla de subscriere și a plăti taxa și prima rată. În fruntea acestei întreprinderi se allă dnii: A. Filip avocat și proprietar de mine, Ioan Gall prot. și proprietar de mine, Ioan Iancă paroc și proprietar de mine, dr. Simeon Caian medic și proprietar de mine, A. Danciu director și proprietar de mine, G. Ivașcu comerciant. — *Muresana* din Reghin, 1 ianuarie n. s'a început activitatea.

Serate literare în Caransebeș. Am anunțat în nrul trecut începerea acestor serate: acuma despre continuarea lor reproducem din »Fōia Diecesană« următoarele informațiuni: Dl profesor Ladislau Goldiș ne-a întreținut prin o istoriōră umoristică intitulată: »Ce a pățit Varlaam, când a umblat în peșit.« Mercurea trecută dl dr. George Popovici, profesor de teologie, în un discurs liber, plin de rellesiuni nimerite, producând și date noue istorice, ascultat cu multă atențiune, a făcut istoricul »unirei a unei părți a românilor cu biserica Romei.« În fine dl avocat Florea Bogzan ni-a cedit o frumoșă alegorie intitulată: »Trecutul și Presentul seu Ei și noi.«

Petrecere 'n Lugos. Casina ungurescă din Lugos a arangiat în ajunul anului nou o petrecere, care a reușit mai bine decât ori ce altă petrecere de pân' acum dată de acea casină. Causa acesteia, ni se scrie de acolo, este, că acuma au luat parte și cele mai distinse familii românești. Intre celelalte, au fost de față familiile: dr. Ioan Maior cu fiica sa dra Sidonia care de astă-dată pentru prima-ōră a fost la petrecere publică. Hațeg, dr. Iacob Maior, Cobilaș și dnii Fabius Rezeiu, S. Tamaș, Proștean și alții. Petrecerea a ținut până dimineța la 6. În ajunul anului nou v. casina română va arangia asemenea petrecere.

Petrecerea socială în Teiuș. Cetățenii gr. cat. ai opidului Teiuș invită la petrecerea socială, ce se va arangia duminică în 9 ianuarie n. 1887 în sala dlui S. Löve. Petrecerii va premerge o producțiune literară. Folosul e destinat pentru școla de fetițe din loc. Inceputul la 7 ore sera. Oferte marinimōse se primesc cu mulțămită și sunt a se adresa la dl Stefan Crișan invetător, și se vor cuită pe cale diaristică.

Principesa și țeranul. Sunt câteva zile de când principesa de Wales dete la Saneringham un bal câmpenesc. Unul din copii, un june țeran, care conform proverbului »in vino veritas,« căutase adevărul în fundul buteliilor, dar găsi acolo numai veselie și îndrēsnelă, se apropiă de principesa de Wales invi-

tând-o a danță cu el o poacă. Principesa i respunse surișend: »Bucuros, dar un copilaș al meu e bolnav de scarlatină, și fiind-că petrec mai totă ziua lângă patul bolnavului, mi-e tēmă a nu-ți comunica bōla.« »A! nu face nimic, pela noi nimeni nu se teme de asemenea lucruri de nimic, și chiar de aș căpeta scarlatina, nu-mi pasă de loc!« Cu aceste cuvinte ței il apucă talia principesei și se înverti cu densa in mijlocul dăntuitorilor.

Insertie americană. Intr'o fōe americană se găseșce următorul anunț: »Se caută un redactor pentru o fōe mult cetită. Acest om trebuie să șcie a redacta, a se certă, a se duela, a se bate, a face pe omul poliției, a incassă banii și totodată a demonstra că nu ține la bani. El trebuie să fie cel inteu la baluri, concerte, in societăți de gimnastică, de cântări, intre ovrei și păgani, protestanți și catolici. El trebuie să șcie face o gazetă, ce nu se perde la poștă, nici nu se imprumută, și care să șcie mulțami tōte gusturile și tōnele abonaților, încat toți să-și plătescă abonamentul inainte. Ne trebuie un om, care să șcie sullă și rece și cald, să care apă pe amēndoi umerii, să latre ca câni, să se intrcă la fugă cu iepurii și să auđă cum tușesc purecii și cum creșce ierba. »Doritorii să se adreseze in America!«

Știri scurte. * Statutele invetătorilor romani gr. cat. din comitatul Lugoșului au fost aprobate de cătră ministeriu. — Dl. Evloghie Gheorghief, cunoscutul filoroman bulgar, a luat ultimele bilete de loterie de ale Ateneului din București, ce s'au mai allat la Banca Națională a României in numer de 5000.

Necrolog. * George Susman, invetător-dirigent la școla capitală română din Dobra, a murit acolo in etate de 34 ani.

Incercarea clopotului.

— Veđi ilustrațiunea depe pagina 621. —

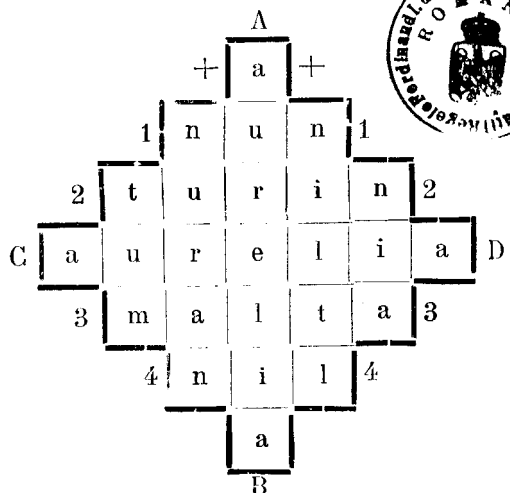
Clopotul este un factor important in viața dela sate. Clopotul mare cu ton frumos este o fală a ori și cărui sat.

Ilustrațiunea din nrl presinte inlățișeză momentul, când se incercă tonul clopotului. Părintele preot e musicant, ș-a adus de acasă violina și astfel incercă sunetul.

Un tablou, cu mai multe figuri, tōte caracteristice și espresive in asemenea momente.

I. H.

Deslegarea ghicitōrei din nr. 37:

Deslegare bună primirăm dela dōmnele și domnișorele: Fira B. Muntenescu n. Pop, Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Bertha Lupus, Iosefina Popescu, Aglae Muntean și dela dl Petru Valea.

Premiul fu dobēndit de dra Aglae Muntean.

*

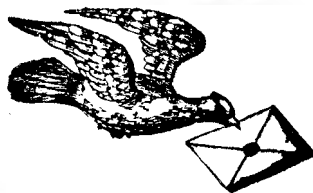
Deslegarea ghicitōrei din nr. 38:

Am vēđut o lăcimiōră
In ochii-ți plutind
Și oftând din inimioară
La mine privind.

O oftare de iubire
Atunci mi-a sburat
Și c'o tainică șoptire
Inimii-mi te-am dat.

Deslegare bună primirăm dela dna Iulia Ursu din Curtacher, care a obținut premiul.

Poșta Redacțiunii.

Dlul V. Gr. Vom incepe-o in nrl viitor. Trimite și ur marca!

Imu cătră Sânta Feciōră. Nu este publicabil.

Dnei A. F. Cu plăcere.

Drei A. G. Da.

CăliNDARUL SĒPTĒMĂNEI.

Diua sēpt.	CăliNDARUL vechiu	CăliND nou
	Dumineca după Nașcerea lui Christos și s, sft. 8.	
Duminecă	28 20 mii de Mucenici	9 Iulian
Luni	29 Pruncii uciși de Irod	10 Pavel pust.
Marti	30 S. Muc. Anisia	11 Iligin
Mercuri	31 Cuv. Melania	12 Ernest
Joi	1 (?) Tăier. impr. și st. V.	13 Ilariu
Vineri	2 Păr. Silvestru	14 Felix
Sâmbătă	3 Pror. Malachia	15 Maurus

Anul 1886 se incheie

cu nrl acesta. Rugăm pe toți aceia, a căror abonamente espiră acuma, să binevoescă a le innoi de timpuriu. Neavēnd alte fonduri la dispoziție, decăt abonamentele, este necesar ca aceste să se facă regulat și inainte, căci numai astfel putem să sustinem fōia la nivelul literaturii și să introducem imbunătățiri.

Din motivul acesta rugăm cu stăruință și pe cei ce încă nu ș-au achitat abonamentele, ca până la finele anului să-și răfuescă datoria. A primi o fōie regulat, dar a nu plăti abonamentul nici după luni incheiate și nici după mai multe invitări, de sigur nu este just. Cel ce șcie că nu pōte sēu nu vrē să plătescă abonamentul, să nu primescă fōia; dar decă a primit-o, facă-și datoria!

Cei ce nu mai vor să fie abonați, să ne avizeze prin o cartă poștală, ca să-i ștergem din registrul abonaților.

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hūgel in Oradea-mare.